

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Samhällskunskap 1a1

Tema: Demokrati och diktatur: Skillnader

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Digitalisering och mediers innehåll samt nyhetsvärdering när det gäller frågor om demokrati och politik. De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Betygskriterium (E)

Eleven beskriver på ett enkelt sätt centrala begrepp och samband mellan demokratins och diktaturens kännetecken och utvärderar i vilken mån olika former av styren påverkar medborgerliga rättigheter samt analysera och värdera information om demokrati och diktatur.

[Gy11, Samhällskunskap 1a1]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till demokrati och diktatur (10 min)

- Presentera vad demokrati och diktatur är.
- Gå igenom skillnaderna mellan de två styrelseformerna.
- Diskutera fördelar och nackdelar med varje system.
- Använda exempel från olika länder.

2. Gruppdiskussioner (15 min)

- Dela in eleverna i mindre grupper.
- Ge varje grupp en fråga att diskutera relaterad till demokrati och diktatur.
- Be dem presentera sina slutsatser för klassen.
- Du sammanfattar diskussionerna efteråt.

3. Analys av aktuella fall (15 min)

- Ge exempel på aktuella länder med olika styresformer.
- Diskutera hur medborgarna kan påverka politiska beslut i dessa länder.
- Gör en jämförelse mellan länderna.
- Eleverna kan använda sina enheter för att hämta information.

4. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Sammanfatta dagens lektion.
- Diskutera hur lektionen relaterar till den egna livssituationen och samhället.
- Besvara några frågor som eleverna kan ha.
- Öppna för frågor om demokratins betydelse.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Demokrati:** En styrelseform där medborgarna har rätt att delta i beslutsfattande.
- **Diktatur:** En styrelseform där makten är koncentrerad till en eller flera individer utan folkröstning.
- **Mänskliga rättigheter:** Rättigheter som är universella och måste respekteras av alla stater.
- **Politisk påverkan:** Medborgarnas möjlighet att påverka politiska beslut genom val och protester.
- **Mediernas roll:** Hur medier kan påverka opinionsbildning och spridning av information.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Demokrati	En styrelseform där medborgarna deltar i beslutsfattande.	Från grekiskan "demos" (folk) och "kratos" (makt).
Diktatur	En form av styre där en person eller grupp har all makt.	Från latinets "dictatura", refererade till en tidsbegränsad makt över Rom under krig.
Mänskliga rättigheter	Grundläggande rättigheter alla människor har.	Termen används globalt i olika konstiga sammanhang.

Diskussionsfrågor

- A. Vilka konsekvenser kan det få när mänskliga rättigheter inte respekteras?
- B. Hur kan medborgare påverka sina demokratier i dagens digitala samhälle?
- C. Vad är det som gör en demokrati framgångsrik i jämförelse med diktaturer?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper och får i uppgift att skapa en presentation om ett aktuellt land som antingen är en demokrati eller diktatur. De ska inkludera fakta om landets styrelseform, hur medborgarna kan påverka politiken och diskutera de mänskliga rättigheterna i det landets kontext. Presentationerna ska innehålla både skriftliga och visuella element och presenteras för klassen.

Exit-ticket

Fråga

1. Vad kännetecknar en demokrati?
2. Vad är skillnaden mellan direkt och representativ demokrati?
3. Nämn ett land som är en diktatur.
4. Hur kan medier påverka politiska beslut?
5. Varför är mänskliga rättigheter viktiga?
6. Vad är en totalitär stat?
7. Hur kan man utkräva sina rättigheter?
8. Vad betyder ordet "kratos" i demokrati?

Svar

- Rätt till deltagande, åsiktsfrihet och lagstyre.
- I direkt demokrati röstar folket direkt, medan de i representativ demokrati väljer representanter.
- Exempelvis Nordkorea.
- Genom opinionsbildning och spridning av information.
- De skyddar individens frihet och värdighet.
- En stat där regeringen har total kontroll över samhället och livet.
- Genom att använda lagliga medel och politiskt deltagande.
- Det betyder makt eller styre.

Hemuppgift

Som hemuppgift ska eleverna skriva en reflekterande text på 2–3 sidor (A4) som jämför och kontrasterar en demokratisk och en diktatorisk stat. De ska ta upp hur dessa styrelseskick påverkar medborgarnas liv och rättigheter, och de ska ge exempel på aktuella händelser som relaterar till denna

jämförelse. Eleverna bör använda sig av pålitliga källor för sina argument.

Citat

"In a democracy, the voice of the people is the voice of God." – Proverb

Detta citat kopplar an till lektionen genom att det understryker vikten av medborgarinflytande och att varje röst räknas i en demokratisk process, vilket är centralt för vårt tema på lektionen.

Uppföljning

Tags: [Lektion](#)